

Transzparens képek

Színes víz 2.

LÓSKA LAJOS

Nádasdy-vár, Sárovar, 2019. VII. 13. – IX. 30.

A vízfestés történetének kezdete az idők homályába vész, de nagy valószínűséggel az őseink is használt díszítésre vízzel és némi ragasztóanyaggal kevert színes földet. Az egyiptomiak már papirusszal dolgoztak, munkáik tekinthetők a mai akvarellfestés őskének. Európában először a reneszánsz idején alkalmazták a technikát magas fokon vázlatok és tanulmányok készítésére. A leglátványosabb közülük Dürernek Bécsben, az Albertinában található, nyulat ábrázoló lapja. Önálló műfajja csak a 18. században, Angliában vált Constable és Turner művészetének köszönhetően. Népszerűsége a 19. században csak nőtt, a 20.-ban ellenben jelentősen csökkent, ennek ellenére olyan festők dolgoztak akvarellal és gouache-sal, mint Chagall, Kandinszkij és Klee, majd 1945 után a pop-art művész Claes Oldenburg vagy az újhullámos Francesco Clemente, és a sort még folytathatnám.

Nálunk a biedermeier idején a tájképek és a portrék készítésének volt kedvelt eszköze, többek között Barabás Miklós, Borsos József és Zichy Mihály festett briliáns akvarelleket, de vázlatként szinte minden piktor szívesen használta ezt a könnyed és gyors kifejezési eszközt. A két háború közötti időszakból megemlíthetjük Bernáth Aurél és Szőnyi István munkáit, illetve a háború után Gadányi Jenőét vagy a figuratív, később nonfiguratív kompozíciókat létrehozó Bartha Lászlóét. Az 1968 óta megrendezésre kerülő egri Országos Akvarell Biennálé pedig rendszeres fórumot biztosít a szakma képviselőinek, akik legutóbb a múlt esztendőben mutatkozhattak be az ötvenedik jubileumát ünneplő, néhány esztendeje biennáléből triennálévá alakult rendezvényen.

E rövid visszatekintést követően nézzük a Magyar Vízfestők Társaságának műemléki környezetben, a sárovari Nádasdy-várban látható *Színes víz 2.* című tárlatát. Az elnevezés egyszerre utal az Ernst múzeumbeli 1993-as *Színes víz* című kiállításra, valamint a Magyar Vízfestők Társaságának megalapítására. A félszáz kiállító között az alapító tagok sorából hét művész – Bikácsi Daniela, Butak

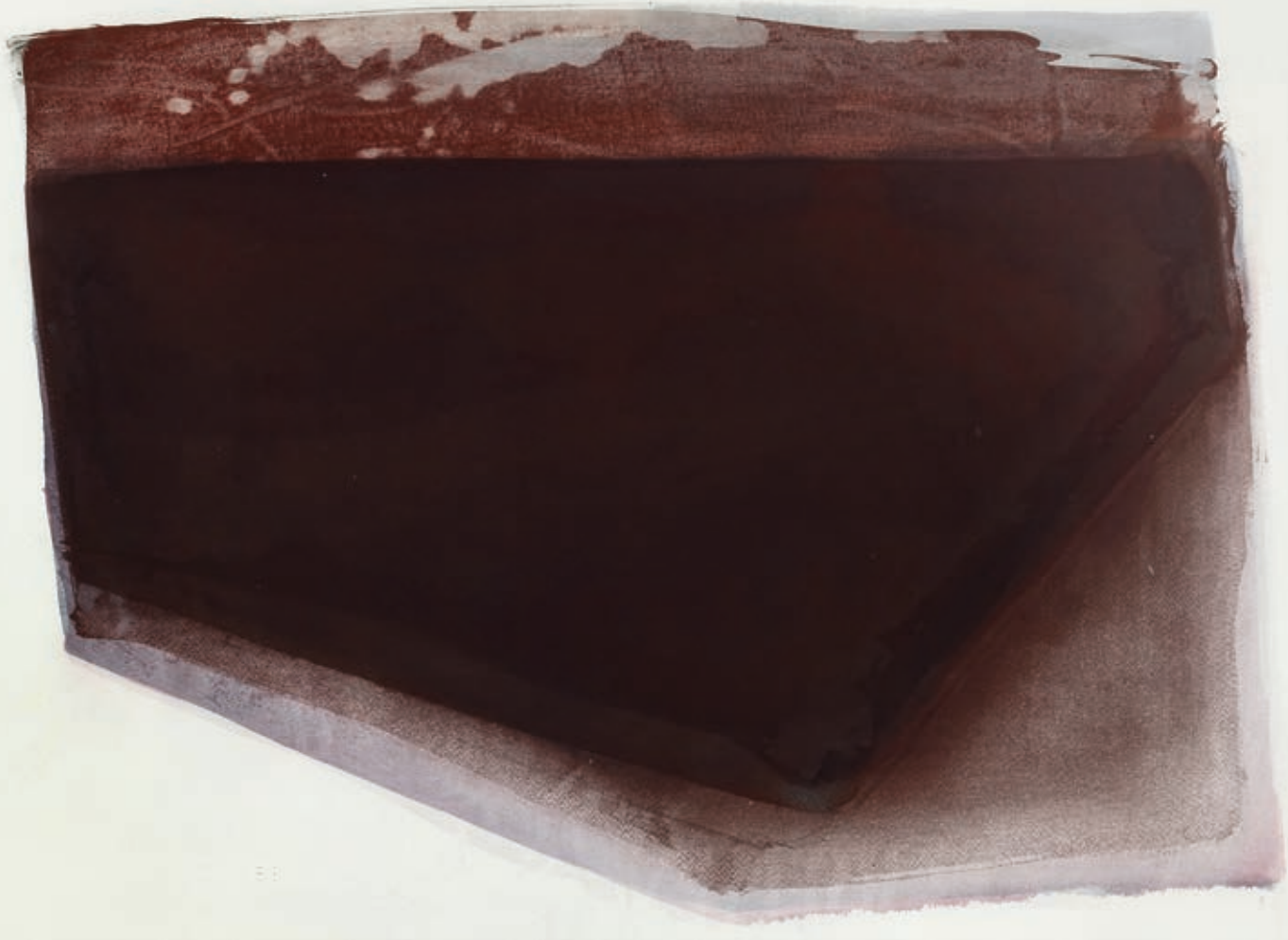

Fotó: Fehér László Jávoltából

FEHÉR LÁSZLÓ: *Szalonnasütők*, 2019, gauche, papír, 75x75 cm HUNGART © 2019

András, König Frigyes, Lőránt János Demeter, Stefanovits Péter, Szily Géza, Végh András – jelenleg is szerepel Sárovaron.

Elsőként vessünk egy pillantást az ő képeikre. A klasszikusoktól megszokott módon nem mindig a legújabb alkotásaikkal szerepelnek, amit nem tilt a kiírás, több más résztvevő is élt ezzel a lehetőséggel. Akad közöttük azonban üdítő kivétel is, ilyen az örökifjú Szily Géza *Jákob álma a tákosi templomban I-II.* című, idén készült, a témát két nézőpontból, a templomot oldalnézetből, a tájat pedig felülnézetből megörökítő vízfestménye. Bikácsi Daniela liláskék alapon átlósan komponált, zöld színű üres medencéje művészetének kiforrott, szűkszavú, metafizikus korszakából való (*Zuhanómedence I-II.*). Butak András *Átjárója* trapéz alakú kapu, az életből a halálba való átmenet szimbóluma. König Frigyes sok figurával és motívummal telezsúfolt, házsorral szegélyezett utcarészletet festett bordós-lilás földdel és éggel (*Ungern-Sternberg I-II.*). Lőránt János Demeter akvarellje egyszerre figurális és elvont (*Emlékeim I-II.*). Stefanovits Péter szürrealis-szimbolikus lapján egy függönyrúdra akasztott drapéria lebeg, melyen – akár egy térképen – keresztek és egy templom apszisának alaprajza tűnnek fel (*Befogadás I-II.*). Végh András munkái – *A madarak az ég virágai, Levél* – fiktív, játékos képirások.

Manapság minden művészeti ágban ildomos a nőművészek munkásságáról külön szólni. Nem az aktuális divattrend követése érdekében – bevallom, én csak jó vagy rossz művészt ismerek –, hanem azért, mert akvarelljeik a tárlat legnívósabb részét képezik, ki kell emelnem több női festőt.

Bikácsi Danieláról már szóltam. Vojnich Erzsébetnek a *Rózsaszín kontúr, fekete víz* című festménye mind tematikája, mind sejtelmes metafizikája révén rokonítható Bikácsiéval. Szikár formaalakítás és erősen redukált mondanó jellemzi Krajcsovics Éva hétköznapi tárgyat, egy elnyűtt ágybetétet elénk táró művét (*Ágy az Andrassy úton*-sorozatból). Ugyancsak a csendes meditáció hívta életre Kopócsy Judit rejtélyes, alig azonosítható, homályba vesző alakzatokból épülő, *Árnyak, alkony* című opusát. Csurka Eszter egy meggyötört nőről készített fiktív portrét, amelynek szuggesztivitását az elrajzolság biztosítja (*Cím nélkül*). Sóváradi Valéria kövér bikinis, nem kis iróniát sugalló akvarelljének a *Wellness 05* címet adta. A legnőiesebb és legharmonikusabb vízfestmény viszont Kelecsényi Csilla kék vízfoltok között lebegő, színes virágokkal teli lapja (*Víz és élet*).

KRAJCSOVICS ÉVA: *Ágy az Andrassy úton*-sorozat, 2019, akvarell, papír, 50×70 cm
HUNGART © 2019

A hölgyek után folytassuk férfi kollégáikkal. Földi Péter a 80-as évek óta festi csenevész, nagylábú, szomorú és kiszolgáltatott madarakat vizionáló színes akvarelljeit, a most kiállított *Csillagfény nélkül* című, diópáccal készült, sötét tónusú borjúszerű állata ugyancsak az elesettségre figyelmeztet. Fehér László élet- és emlékképe, a *Szalonnasütők* a 60-as évekbe repíti vissza a szemlélőjét. Gaál József archaizáló, *Idegen* című portréjával viszont aktuális, sőt divatos témát választott. Lobler Ferenc *Várákoszókjának* havas völgykatlanban álló pálcikafigurái a reménytelen világot, az egzisztencialisták által megfogalmazott létet és az utána következő semmit idézik. A víz mint téma több művész is megihletett. Györffy Sándor különböző kékes színárnyalatú vízoszlopokat festett egymás mellé, *Láng Eszter Pelso II.* című kompozíciója hullámvonalakból áll össze.

Számos kiváló munkát láthatunk még a kollekción az említetteken kívül Szüts Miklóstól Luzsicza Árpádig, Mayer Bertától Herbert Anikóig, de a terjedelmi korlátok miatt nem tudok kitérni rájuk. A felvonultatott anyag kiegyensúlyozott és jó színvonalú. Elgondolkodtató hiányossága viszont a kiállításnak, hogy kevés fiatal művésszel találkozhatunk, szemben a tavalyi egri Akvarell Triennáléval, ahol számos harminc év körüli, sőt fiatalabb művész is szerepelt. Érdemes lenne tehát a Magyar Vízfestők Társaságába ifjú tagokat toborozni, mert az előrelépésnek, a megújulásnak ez az egyik természetes útja.